
Derlemeler
Compilations / Kompilationen

ALEVİLİK VE BEKTAŞİLİK ALANINDA ARAŞTIRMA VE ÇALIŞMA YAPAN PİRİ ER

Av. Ali YILDIRIM- Araştırmacı, Yazar

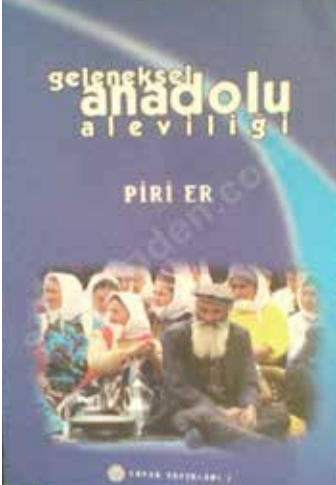
ÖZ GEÇMİŞİ

Piri Er, Anadolu Aleviliği konusunda çok önemli çalışmaları olan araştırmacıların başında gelmektedir. 1964 yılında Sivas-Divriği - Gökçebel köyünde dünyaya gelen Piri ER, Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Halkbilim (Folklor) bölümünden 1988 yılında mezun oldu. 1988 yılından bu yana Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğünde folklor araştırmacısı olarak görev yapmakta ve Anadolu Aleviliği konusundaki çalışmalarını sürdürmektedir. 2002 yılında aynı birimde Şube Müdürlüğü görevine atandı, bu görevini halen (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü) sürdürmektedir.

Anadolu Aleviliğinin geleneksel boyutu üzerinde, halkbilim bakış açısıyla, alan araştırmalarına dayalı olarak çalışmalarını yürütmektedir. Yurtiçi ve yurtdışında katıldığı yüzlerce halk kültürü alan araştırması bulunmaktadır.

YAPTIĞI YAYINLAR

KİTAPLAR:

1- Geleneksel Anadolu Aleviliği, ERVAK Yayınları , Ankara 1998 , 134 s .

Piri Er, eserinin önsözünde şunlara temas etmektedir:

“ Anadolu Aleviliği diye tanımladığımız kavramın içeriği kafamı hep kurcalayan ve bir türlü netlik kazandıramadığım bir düşünce olarak uzun yıllar düşüncemdeki varlığını koruduktan sonra son on yıl içinde araştırma ve bulma çabasına dönüştü. Anadolu'nun pek çok yerini gezip Alevi nüfusun yoğun olduğu yerleşim alanlarında çalışmalar yaptım. Yaptığım bu çalışmalardaki tespitlere ilişkin materyalleri

görev yapmış olduğum Kültür Bakanlığı, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün Halk Kültürü Arşivi'ne kazandırdım. Bu çalışmalarda elde ettiğim bilgiler ve literatür taramaları sonucunda elde ettiğim bilgilerin harmanlanması ile ortaya çıkan sonuçlar belirli ölçülerde kafamdaki sorulara ışık tuttu. Bu bilgiler siz değerli okurlarım ve bilim dünyasının hizmetine sunuyorum. Çalışmamın bu alanda eksikliği hissedilen Anadolu Aleviliği'nin geleneksel boyutuna açıklık getirme konusunda katkı sağlayacağı inancındayım. İleriki yıllarda yapılacak çalışmalarla eldeki bilgileri yenilemek ve geliştirmek, daha geniş kapsamlı yeni baskılar yapmak en büyük dileğimdir. Bilgilerinden yararlandığım kaynakçada yer alan basılı eserlerin yazarlarına ve bu kitabın oluşumunda ana kaynağı oluşturan listelerde isimleri geçen kaynak kişilere sonsuz teşekkürlerimle”

2- Direnen Kültür/ Anadolu Aleviliği, Detay Yayıncılık / İstanbul, 2006, 304 s .

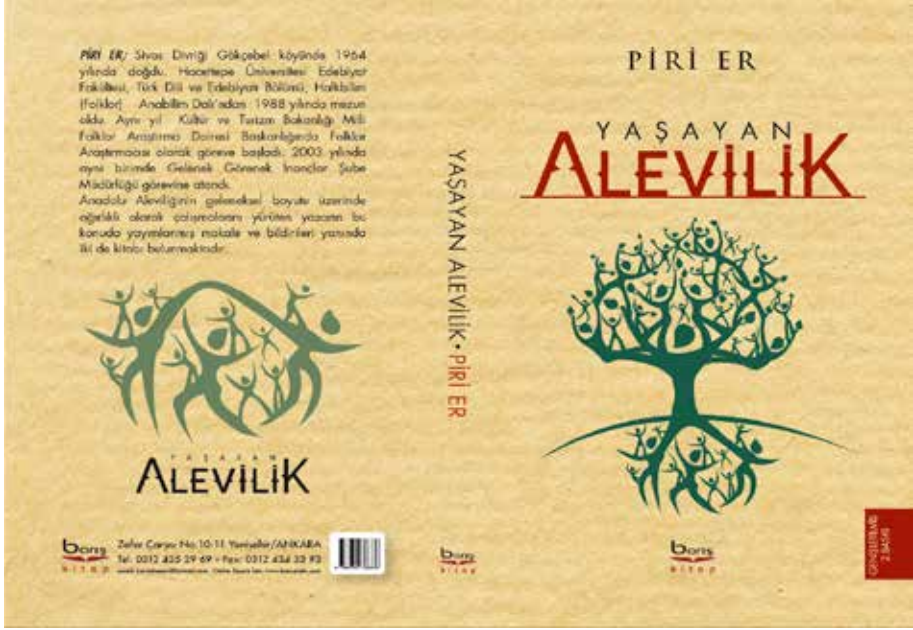

Eser hakkında şu değerlendirme yapılmaktadır: “Alevilik nedir? Nasıl yaşanır? Hakkında gerçeklerin yanı sıra ne yazık ki çok sayıda ve yaygın hurafenin de dilden dile dolaştığı Alevilik, sınırları tam olarak belirlenememiş, anlatılamamış bir kültür. Tarih boyunca maruz kaldıkları baskı ve asimilasyon politikaları Alevileri kendi içine kapılmaya zorladığından, bu kültürün inançlarına, ibadet şekillerine ilişkin tartışmalar hala sürüyor...”

Piri Er, *Direnen Kültür: Anadolu Aleviliği* adlı kapsamlı çalışmasında, her türlü baskıya, zorlama ve kıyıma rağmen bugüne kadar varlığını koruyabilmiş bir kültürü, inancı, günümüzde yaşayan şekliyle aktarıyor.

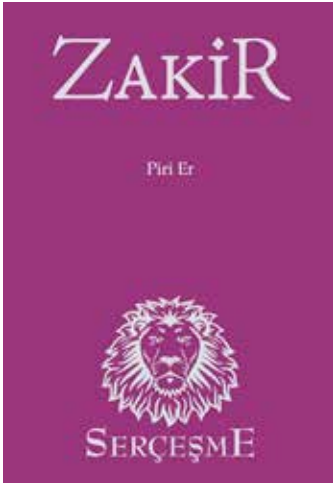
3- Yaşayan Alevilik, Barış Kitap Yayınları, Ankara 2013, 256 s; Genişletilmiş 2. Baskı: Haziran 2014, 330 s.

Piri Er, bu eserle ilgili şunları dile getirmektedir. “Adı “Yaşayan Alevilik” olmakla birlikte değişen bir Alevilikten söz ederek başlamak istiyorum kitabın sunuş bölümüne. Anadolu Aleviliği dinamik yapısı gereği değişmekte ve de yer yer dönüşmekte olan bir inançtır. Bu değişimin kimi boyutları kendi doğası gereği yaşanırken, kimi boyutları Alevilere yönelik asimilasyon çalışmalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır, demektedir.

- 4- **Zakir**, Serçeşme Yayınları - Hünkar Yayıncılık, İstanbul 2014, 46 s. (El Kitap-çığı)

ZAKİR (CEMAŞIĞI)

Anadolu Alevilerinin ibadet olarak gerçekleştirdikleri cemlerde, yürütülen on iki hizmet içerisinde yer alan ve inanç önderleri olan dedelerden sonra geleneğin taşıyıcılığı anlamında en önemli görevi üstlenen, yolun kurallarını saz eşliğinde inanç mensuplarına anlatan hizmet sahiplerine, bölgelere göre (sazandar, güvender, aşık baba) gibi farklı isimler de verilmekle beraber genel olarak “**zakir ya da cem aşığı**” denilmektedir.

Anadolu Alevileri inanç pratiklerinin ve geleneksel motiflerin aktarımını yazılı kaynaklardan çok sözlü aktarımla gerçekleştirirler. Alevi toplumunun yüzyıllar boyu gizlilikle özdeşleşmesine neden olan “sır”

anlayışı bu topluluğun kendini anlatmasını ve anlaşılmasını güçleştiren en önemli etkenlerden biri olmuştur. Sır olarak nitelenen inanç öğelerinin taşıyıcıları ise inanç önderleri olan dedeler ve babalar yanında, zakirlerdir.

Alevi ilke ve öğretilerinin aşıkların sazında, sözünde ifade ediliyor olması, yol mensuplarının da onlara bir kutsiyet yüklemelerine zemin hazırlamış, aşıkların sözüne verdikleri önemi ifade eden “Kur’an’ın özü aşığın sözü” söylemi ya da kutsal olduğuna inandıkları aşığın sazı için “Telli Kur’an” tanımlamasını yapmaları, Aleviler için zakirlik geleneğinin ne anlam taşıdığını vurgulamak açısından önemlidir.

Zakirlik kurumunu yaşatarak geleceğe taşıyacak yeterli sayıda inanç mensubunun bulunmayışı, zakirlik kurumunun, dolayısıyla inancın yaşamasını mümkün kılan en önemli parçalardan birinin yıpranmasına ve zayıflamasına zemin hazırlamaktadır. Bu alandaki aşınmayı önlemek ise Alevi örgütlerine düşen bir görevdir. Zira zakirler Aleviliğin hafızasıdır ve hafızanın kaybolması inancın da kaybolması anlamına gelmektedir.

MAKALELER :

- 1-“ *Anadolu Aleviliğinde Aşure Geleneği*” Nefes Dergisi , Sayı 19 , Mayıs 1995 .
- 2-“ *Anadolu Aleviliğinde Kadının Toplumsal Yaşamdaki Yeri*” Nefes Dergisi , Sayı 20, Haziran 1995 .
- 3- “ *Anadolu’da İki Halk Hareketi (Babailer , Şeyh Bedreddin)*”Nefes Dergisi , Sayı 26 , Aralık 1995 .
- 4-“ *Anadolu Alevi İnancında Ağaç Kültünün İzleri*” Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1994 , Kültür Bakanlığı Yayınları / 1758 , HAGEM Yayınları /224 , Ankara 1996 .
- 5-“ *Yozgat İli Merkez İlçe Kababel Köyünde Alevi İnançları*” Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1994 , Kültür Bakanlığı Yayınları 1796 , HAGEM / 228 , Ankara 1996 .
- 6- “*Çorum İli Alaca İlçesi Eskiyapar Köyünde Alevi İnançları*” Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1995 , Kültür Bakanlığı Yayınları /1858 , HAGEM/235 , Ankara 1996 .
- 7- “ *Anadolu Aleviliğinde İçki (Bade , Dem , Dolu , Mey)*” 1 . Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildirileri , Kültür Bakanlığı Yayınları / 1800 , HAGEM /227 , Ankara 1996 .
- 8- “*Anadolu Aleviliği İle Hatay Aleviliğinin Karşılaştırmalı İncelemesi*” Folklor / Edebiyat Sayı 7 , Ankara Haziran 1996 .
- 9- “*Anadolu Aleviliğinde Ölüm (Ahret , Kıyamet , Cennet , Cehennem)*” 5 . Millet-

- lerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri , Kültür Bakanlığı Yayınları 1872 , HAGEM /247 , Ankara 1997 .
- 10- “*Anadolu Aleviliğinde Kurban*” Cem Dergisi , Mayıs 1997 , Sayı 66 .
- 11- “*Anadolu Aleviliğinde Halka Namazı*” Cem Dergisi Haziran 1997 , Sayı 67 .
- 12- “*Anadolu Aleviliğinde Semah ve Oyun Kavramları Üzerine*” Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1997 , Kültür Bakanlığı Yayınları / 2176 , HAGEM / 275 , Ankara 1998 .
- 13- “*Anadolu Aleviliğinde Eren Kavramının Yoğunluğunun Nedenleri*” 1 . Uluslararası Türk Dünyası Eren ve Evliyaları Kongresi Bildirileri , ERVAK Yayınları , Ankara 1998 .
- 14- “*Anadolu Aleviliğinde Dedelik Kurumu İşlevleri ve Güncel Konumu*” 2 . Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildirileri , Kültür Bakanlığı Yayınları /2413 , HAGEM /295 , Ankara 2000 .
- 15-“*Anadolu Alevi – Bektaşi Geleneğinde Nevruz ve Isparta / Gönen / Gümüşgün (Baladız) Köyü Örneğinde Nevruz Cemi*” Uluslararası Nevruz Sempozyumu Bildirileri , Kültür Bakanlığı Yayınları / 2390 , HAGEM / 291 , Ankara 2000 .
- 16-“*Semahların Halk Oyunu Olarak Derlenmesi ve Karşılaşılan Problemler*” Türk Halk Oyunlarının Sahada Derlenmesinde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri , Kültür Bakanlığı Yayınları /2489 , HAGEM /303 , Ankara 2000 .
- 17-“*Çanakkale – Balıkesir Kazdağı Türkmen (Tahtacı) lerinde İkrar Aldırma*” Uluslararası Anadolu İnançları Kongresi Bildirileri” ERVAK Yayınları , Ankara 2001 .
- 18- “*Anadolu Alevi – Bektaşiliği Konusunda Yazılı Kaynaklarda Yer Alan Birkaç İlginç Örnek*” Yol Dergisi , Sayı : 3 , Ocak – Şubat 2000 / Ankara .
- 19- “*Orta Anadolu’da Yaşayan Alevilik*” Bilgi Toplumunda Alevilik Sempozyumu Bildirileri (17-19 Mayıs 2002) Almanya /Bielefeld Alevi Kültür Merkezi Yayını , Ankara 2003 .
- 20- “*Gelenekten Medyaya Değişen Alevi Semahları*” 6 . Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Medya ve Geleneksel Kültür Seksiyon Bildirileri , Kültür Bakanlığı Yayınları /2931 , HAGEM /331 , Ankara 2002 .
- 21-“*Arap Aleviliği / Nusayriler ve İnanç Esasları*” Yol Dergisi , Sayı : 21 , ocak – Şubat 2003 / Ankara .
- 22-“*Anadolu Aleviliğinde Hz. Ali Algılayışı*” Yol Dergisi, sayı: 26, Mayıs-Haziran 2003 Ankara.

- 23- “*Hatai'nin Şiirlerinde ve Sözlü Gelenekten Derlemelerle Anadolu Alevi Bektaş Geleneğinde Ölmeden Önce Ölmek Kavramı*” I. Uluslar arası Şah İsmail Hatai Sempozyumu Bildirileri, Hüseyin Gazi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları / 4, Ankara 2004, s.86 – 93.
- 24- “*Anadolu Aleviliğinde Muharrem ve Aşure*” Yol Dergisi, sayı: 27, Ocak- Şubat 2006 Ankara.
- 25- “Mansur’dan Nesimi’ye Nesimi’den Anadolu Aleviliğine “Enel Hak” İnancı” Uluslar arası Nesimi Sempozyumu Bildirileri, Hüseyin Gazi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları / Ankara 2006.
- 26- “Alevi Bektaş Geleneğinde İçki Kültürü (Dem, Dolu)” 2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde Alevilik ve Bektaşılık Bilgi Şöleni 17-19 Ekim 2007, Gazi Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 2007.
- 27- “Balkanlarda Hacı Bektaş Veli İzleri: Makedonya Bulgaristan ve Arnavutluk Örneğinde Bektaş Tekkeleri ve Türbeleri” Uluslararası Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Sempozyumu 30-31 Ekim 2009 Üsküp/Makedonya, Bildiriler Kitabı, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları Araştırma Dizisi-12, S: 305-327
- 28- “Sözlü Gelenekten Derlemelerle Hatay Alevileri (Nusayrîler) ve İnanç Esasları”, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 2010, XVI/54, Bahar, s. 277-290.
- 29- “Değişik” Serçeşme Dergisi, Hünkar Hacı Bektaş Veli Vakfı Yayınları, Sayı: 8, Nisan 2014, İstanbul.

PİRİ ER: HER DEM GERÇEĞİN PEŞİNDE

Piri Er yazdıkları ve yazdıkları ile uyumlu davranış ve yaşantısı ile bütün bir aydın, araştırmacı ve yazardır.

DÜRÜST BİR ARAŞTIRMACI

Olguları manipüle etmez

Gerçeğin peşindedir gerçeğin canını okumaz

Olduğu gibi yansıtır.

Salt görüneni değil arka plandaki ayrıntıları da ortaya koyarak görünenin arkasındaki gize işaret ederek imajla yanılmamıza izin vermez.

O her dem gerçeğin peşindedir.

Araştırma konusundaki kitabı bilgilere ayrıntılarıyla vakıftır. Bir ön hazırlıkla alana çıkar. Alandan bilgi sunar.

Kendi samimiyeti ve içtenliği ile karşısındaki kaynak kişinin de samimi ve içtenlikli davranmasını sağlar. Sözde alanda bilimsel çalışma yapanların kendi görüşlerini alana teyit ettirmesi, alandaki kaynak insanları kendi isteği doğrultusunda konuşturması... Yönlendirici yanıltıcı gerçekliğin yerine kendi duygu ve görüşlerini hakim kılıcı bir tarzdan özellikle uzak durur.

Piri Er bir araştırmacı olarak konusuna ve alana hakimdir. Bu nedenle de alanda

a) Soruyu kime soracağını

b) Kime ne soracağını bilir.

Kaynak kişi olamayacak nitelikte bir kişiden kaynak kişi yaratmaya kalkışmaz.

Kaynak kişiye kendi dünyasının ve hacminin ötesinde sözler söyletmekten uzak durur. O kişilerin düzey, kapasite, bilinç, görgü, yaşanmışlık, dünyası, çevresi neyse muhabbetinin düzeyini o düzeyde tutmaya özen gösterir.

Kaynak kişi kadar hatta ondan daha da fazla konusuna hakimdir.

Bilir, (bilmediğinden değil) ama peşin yargılardan kaçınır, iz sürer, kaynak kişinin gönlünü kazanır ve çeşmesini akıtır. Bilgi çağlamaya başlar.

Bir gerçeğe erişme hali olarak içtenliklidir. Karşısındaki kişi bunu gördüğü an yabancılaşma ortadan kalkar.

Köyler kasabalar dağlar yatırlar türbeler

Alandan alır, alandan söyler

O her dem gerçeğin peşinde koşan bir araştırmacıdır.

GÜLEÇ YÜZLÜ BİR DERVİŞ

Mütavazidir. Derviş ruhlu, derviş gönüllü, derviş mizaçlıdır.

Güleç yüzlüdür.

En sert en keskin konuştuğu topluluğa belki de en aykırı sözleri o incelikli güleç yüzlü haliyle öylesine ifade eder dile getirir ki zehir gibi sözleri şeker tadında algılanır.

İLKELİ İNATÇI

NÜKTEDAN VE SEVİNÇLİ

Her yere koşar, yardım isteyip de karşılığını alamayan yoktur

İlkelerinden vazgeçmez

Her meydana girmez, her sofraya oturmaz.

SEMAH DANIŞMANLIĞI

Başta TRT kurumunun hazırladığı ‘Kırklarla Döne Döne - Semah’ belgeseli olmak üzere birçok projede danışman olarak yer almıştır.

SEMPOZYUM, KONGRE DÜZENLEYİCİSİ,

TV PROĞRAMLARI KATILIMCISI,

AÇIK OTURUM, PANEL, SÖYLEŞİ, EĞYİM ÇALIŞMASI ve SUNUM’larda onu görmek mümkündür. Ancak o kendini hiç belli etmez.

KİTAPLARI VE ALEVİLİK ANLAYIŞI

Piri Er Geleneksel Anadolu Aleviliği(1998) , Direnen Kültür/ Anadolu Aleviliği, (2006), Yaşayan Alevilik, (2013) kitaplarında esas olarak derleme, araştırma ve incelemelerinden yola çıkarak Aleviliğin başlıca temel konularını açık, yalın, duru bir dille kaleme almıştır. Bu kitaplarda işlenen her konu başlı başına bir bilgi kaynağıdır. Anadolu’nun dört bir yöresinde yaşanan Aleviliği ve Alevilik anlayışını bizlere aktarır. Piri Er’in kitaplarında işlediği, Anadolu Aleviliğinde Ali Algısı, Enel Hak İnancı, Eren Yaratımı, Semah, Hızır, Muharrem, Müsahiplik, Dedelik, Ocak Sistemi, Kurban, Dem - Dolu, Nevruz, Düşkünlük, Ölmeden Önce Ölmek, Hakka Yürümek gibi ele aldığı konuların tamamı derleme ve araştırma notlarıyla delillendirilmiştir. O nedendir ki Piri Er’in kitaplarını okuyanlar veya onu dinleyenler tüm bu konularda ikna ve sağlam bir bilgi sahibi olurlar.

Piri Er kitaplarında bir bütün olarak Anadolu Aleviliği’nin özgünlüğünü ortaya koyar. Ona göre Alevilik tarih, teoloji inanç ve ritüelleriyle Anadolu kökenlidir, Anadolu coğrafyasının kadimden beri süregelen bir ürünüdür.

Yaşayan Alevilik kitabının sunuşunda Aleviliği tanımak ve anlamak isteyenler için bu kitabı kaleme aldığımı not ederken bir yandan da Alevilikteki değişim ve dönüşümü net gözlemlerle dile getirir. Aleviler diyor ki diye başlayan değerlendirmelerinde şu saptamalarda bulunur.

-Köylüydük; kentli olduk, Türkiyelidük; Avrupalı olduk, değiştik.

-Dedelere bağlıydık; örgüt liderlerine bağlandık, değiştik.

- Ocaklara bağlıydık; cem evlerine, derneklere, vakıflara bağlandık, değiştik.

-El ele el hakka diyor, pir’e, mürşid’e bağlanıyorduk; demekten - vakıfa; vakıftan - federasyona bağlandık, değiştik.

-Pir’e, mürşid’e yürüttüğü hizmet karşılığı hakullah veriyorduk; dedeler sömürücü deyip hakullah vermemeye başladık, köylerimizden kovduk, değiştik.

- Sünni anlayışa göre İslam dışıydık, kimi Alevi vakıflarının bünyesinde Alevi İslam Din Hizmetleri Başkanlığı kuruldu, değiştik.
- Enel Hak der, Hakk'ı insanda gördük, erenlerimiz tahta kılıçlıydı, insanı incitmezdik; insana kıydık, değiştik.
- Tek eşliydik, yoldan olanla evlenirdik, boşanmak düşkünlüktü; tek eşliliği ilkel bulduk, yoldan olmayanla evlendik, boşanmayı hak bildik, düştük, değiştik.
- Tarikten geçiyorduk; Aleviler ağaca tapıyor demesinler diye pençeden geçmeye başladık, değiştik.
- Cemin yapılacağını hizmet sahibi peyik duyururdu; cep telefonundan mesaj, internetten e-mail atar, facebook'tan, tivitur'dan duyuru yapar olduk, değiştik.
- Dede, zakir geleneği hafızasında taşıyordu; önlerine rahle, üstüne kitap, yazılı doküman, internet bilgisi koyduk, değiştik.
- Eşikteki de bir döşekteki de der, cemde herkesin eşit olduğunu söyler, makama hürmeten dedemizin altına döşek serip, eline niyaz ederdik; yeni cem evlerimizde döşek yerine cami minberi gibi ayrılmış mekanlar yaptık, dedeyi talipten ayırdık, eli yerine halya, kilime niyaz etmeye başladık, değiştik.
- Ocak zakirini dinliyorduk; cem evi aşıklarını, sanatçıları dinler olduk, değiştik.
- Az perdeli uzun saplı dede bağlaması çalıyorduk; çok perdeli kısa saplı bağlama çalmaya başladık, değiştik.
- Semah döner, sema bilmezdik; semahımızın ortasına Mevlevi semazen yerleştirdik, değiştik.
- Çerağ uyandırıyor, yağlar, mumlar yakıyorduk; ampullü lambalara döndük, değiştik.
- Köyde, cemdeyken evlerimizi bekleyen, hizmet sahibi bekçilerimiz vardı; kentte, evimizi yoldan olmayan komşumuza emanet edip ceme gider olduk, değiştik.
- Musahibi olmayana hizmet yürüttürmezdik; ikrar vermemiş küçük çocuklara hizmet yürüttürmeye başladık, değiştik.
- Cemlerde diz üstü bütün gece oturur hizmet yürüttürdük; sandalyeye oturarak seyrettiğimiz cemlere, iki saat dahi dayanamaz olduk, değiştik.
- Birbirini bilen talipten rızalık alırken; birbirini tanımayan cem evi cemaatinin "Allah eyvallah"ına razı geldik, değiştik.
- Cemlerde dedenin yanında ana bacı otururdu, kadın erkek yan yanaydık; kadın-erkek ayrı kapılardan cem evlerine girmeye, ayrı yerlerde oturmaya başladık, değiştik.
- Dar, düşkünlük kaktı; mahkemelere düştük, değiştik.
- Düşkünler, şaşkınlar ceme alınmazdı; örgüt liderlerimiz birbirine küstü-düştü, değiştik.

-Ceme getirilip işaretini görmeden tığlatmadığımız, kemikleri ve derisini de sırladığımız kurban yerine; görmediğimiz kurbanları vekaleten kestirmeye başladık, değiştik.

-Rızalık alınıp destur verilmeden bir lokması dahi yenmeyen kurbandan; kurban sahibi dahi bilinmeyen tabldot lokmalar yemeye başladık, değiştik.

-Dem alıyor, dolu dualıyorduk; kola, fanta içmeye, içki günah demeye başladık, değiştik.

-İftar, sahur nedir bilmez, oruç açardık; beş yıldızlı otellerde devlet protokolüne iftar yemekleri vermeye başladık, değiştik.

-Aşuremizi dedemizin okuduğu gülbanklar eşliğinde, kara kazanın başında, geleneğe uygun pratiklerle pişirir ve dağıtırdık; yemek firmalarına yaptırdığımız aşureleri kağıt tabaklarda, topluluklara dağıtmaya başladık, değiştik.

-Gönül haccı yapar, Hac, Umre nedir bilmezdik; rızalık almamış 100 şanslı dedemizi Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığı ile Necef ve Kerbela yanında Umre'ye, ilahiyat profesörleri eşliğinde gönderdik, değiştik.

-“Musahiptir musahibin varisi, İkisi de bir elmanın yarısı” der, varımızı musahibimiz ile paylaşırdık; musahibi unuttuk, borsadan hisse alır, yoldan olmayanlarla kar payı paylaşır olduk, değiştik.

-Ölmeden önce ölü, beyaz kefen giyip hesabımızı pir huzurunda bu dünyada verir, üzerimizde insan hakkı kalmadan geçerdik; yaşarken girmediğimiz camilerde, imam huzurunda, bizi tanımayan cemaatin “hakkını helal etmesine” razı geldik, değiştik.

-Hakka yürür, sır edilir, darımız çekilirdi; öldük, gömüldük, mevlidimiz okundu, değiştik.

-Camiye gitmezdik; cami avlusuna cem evi yapılmasına razı geldik, değiştik.

-Cem evlerine gidiyor, camiye gitmiyorduk; işte orda değişmedik.

Bu vurgulamalar Aleviliğin günümüzdeki somut durumunu ve yaşanan sorunları görmek, değerlendirmek ve çözüm üretmek açısından son derece değerlidir. Çünkü altı çizilen sorunlar aslında çözümüne ilişkin cevapları da içermektedir.

Piri Er Anadolu Aleviliğinin koşullara uyma, değişme ve dönüşme potansiyelini bünyesinde taşıma özelliğine vurgu yaparak çözümsüzlüğü de red etmektedir.

Elbette yazar yaptığı belirlemeler ile atılacak adımlar ve gidilecek yol açısından bir yol haritası çizmektedir. Bu bütüncü yaklaşım özünü ve dinamizmini geleneksel Anadolu Aleviliğinden aldığından dolayı sağlıklı ve Aleviliğin kültürel ve inançsal kodlarıyla da uyum içindedir.

SONUÇ

Piri Er'in diğer özelliklerinin yanı sıra bir araştırmacı ve yazar olarak konuları ele

alırken uyguladığı yöntem gerçekliğe bağı kalma ve olanı olduğu gibi yansıtma nitelikleriyle son derece değerli ve bilimsel kültürel birikime kıymetli bir katkıdır. Yöntemi ve yazdıkları genç araştırmacılar açısından bir kılavuz niteliğindedir.

